RETTENS DOM (Femte Afdeling)

28. september 1999 *

I sag T-254/97,

Fruchthandelsgesellschaft mbH Chemnitz, Chemnitz (Tyskland), ved advokat Jürgen Mielke og advokat Thorsten W. Albrecht, Hamburg, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokaterne Entringer og Niedner, 34 A, rue Philippe II,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Klaus-Dieter Borchardt og Hubert van Vliet, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøgt,

støttet af

Kongeriget Spanien ved statens advokat, Rosario Silva de Lapuerta, Sekretariatet for EF-ret, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på Spaniens Ambassade, 4-6, boulevard E. Servais,

* Processprog: tysk.

og

Den Franske Republik ved kontorchef Kareen Rispal-Bellanger, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på Frankrigs Ambassade, 8 B, boulevard Joseph II,

intervenienter,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 9. juli 1997 (VI/6251/97/DE), hvorved sagsøgeren blev meddelt afslag på sin ansøgning om tildeling af supplerende importlicenser inden for rammerne af de overgangsforanstaltninger, som er hjemlet i artikel 30 i Rådets forordning (EØF) nr. 404/93 af 13. februar 1993 om den fælles markedsordning for bananer (EFT L 47, s. 1),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.D. Cooke, og dommerne R. García-Valdecasas og P. Lindh,

justitssekretær: fuldmægtig J. Palacio González,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 20. april 1999,

afsagt følgende

Dom

Relevante retsregler

1 Ved Rådets forordning (EØF) nr. 404/93 af 13. februar 1993 om den fælles markedsordning for bananer (EFT L 47, s. 1, herefter »forordning nr. 404/93«) blev der indført fælles importordning for bananer, der trådte i stedet for de forskellige nationale ordninger. For at sikre en tilfredsstillende afsætning af de bananer, der høstes i Fællesskabet, samt af produkter med oprindelse i staterne i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-staterne) samt i andre tredjelande, åbnes der ved forordning nr. 404/93 et årligt toldkontingent for import af »tredjelandsbananer« og af »ikke-traditionelle AVS-bananer«. De ikke-traditionelle AVS-bananer svarer til de mængder, der udføres fra AVS-stater, og som overskrider de mængder, der traditionelt har været udført af hver AVS-stat, og som er fastsat i bilaget til forordning nr. 404/93.

2 Hvert år udarbejdes der en prognose for produktionen og forbruget i Fællesskabet samt for ind- og udførsel. Det toldkontingent, der fastsættes på grundlag af denne prognose, fordeles blandt erhvervsdrivende, der er etableret i Fællesskabet, på grundlag af oprindelsen af og de gennemsnitlige mængder af de bananer, som de har solgt i de seneste tre år, for hvilke der foreligger statistiske oplysninger. Denne fordeling danner grundlag for udstedelsen af importlicenser, i henhold til hvilke de erhvervsdrivende kan indføre bananer toldfrit eller til en præferencetold.

3 22. betragtning til forordning nr. 404/93 har følgende ordlyd:

»Når den fælles markedsordning erstatter de forskellige nationale ordninger ved denne forordnings ikrafttræden, kan det medføre en forstyrrelse af det indre marked; der bør derfor skabes mulighed for, at Kommissionen fra den 1. juli 1993 kan træffe alle de overgangsforanstaltninger, der er nødvendige for at afhjælpe vanskelighederne ved den nye ordnings iværksættelse.«

4 Artikel 30 i forordning nr. 404/93 er sålydende:

»Hvis særlige foranstaltninger er nødvendige fra juli 1993 for at lette overgangen fra de ordninger, der eksisterede før denne forordnings ikrafttræden, til den ordning, der indføres med denne forordning, træffer Kommissionen, for at afhjælpe væsentlige vanskeligheder, de fornødne overgangsforanstaltninger ...«

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

5 Sagsøgeren, Fruchthandelsgesellschaft mbH Chemnitz (herefter »Fruchthandelsgesellschaft«), er et selskab, der handler med frugt. Selskabet har sin oprindelse i VEB-Großhandelsgesellschaft OGS Karl-Marx-Stadt (herefter »Großhandelsgesellschaft«), der var en kollektivt ejet virksomhed i den tidligere Tyske Demokratiske Republik (DDR). Großhandelsgesellschaft blev privatiseret under navnet »Fruchthandelsgesellschaft mbH Chemnitz«. Dette forvaltedes af Treuhandanstalt, der er et offentligretligt organ, som har til formål at forestå omstruktureringen af virksomheder i det tidligere DDR.

6 I 1990 lod Treuhandanstalt virksomhedens forældede modningsanlæg ombygge og modernisere. I de nye anlæg, der havde en årskapacitet på 14 750 tons, modnedes i perioden 1991-1993 dog kun 5 000 tons bananer. I april 1993 besluttede Treuhandanstalt at indstille driften af modningsanlægget.

7 Ved kontrakt af 17. december 1993 blev Fruchthandelsgesellschaft mbH Chemnitz solgt til Peter Vetter GmbH Fruchtimport + Agentur. Det følger bl.a. af salgsaftalen, at virksomhedens firmanavn kunne videreføres, og at samtlige ansatte fortsat skulle beskæftiges. Det var endvidere aftalt, at køberen forpligtede sig til ikke inden den 31. december 1996 at afstå væsentlige dele af virksomheden uden Treuhandanstalt's godkendelse og til at fortsætte driften af virksomheden som hidtil i mindst tre år fra overtagelsesdagen. Erhververen forpligtede sig endelig til at foretage investeringer på i alt 1 mio. DEM.

8 Bygningen af nye anlæg, herunder et bananmodningsanlæg, blev påbegyndt i 1995. De nødvendige investeringer hertil beløb sig til i alt 8,5 mio. DEM og gav mulighed for en produktionskapacitet på 10 500 tons bananer årligt.

9 Efter at det nye bananmodningsanlæg var klart, indgav sagsøgeren ved skrivelse af 18. december 1996 en ansøgning til Kommissionen om supplerende importlicenser for bananer inden for rammerne af toldkontingentet i henhold til artikel 30 i forordning nr. 404/30.

10 Kommissionen afslog ansøgningen ved beslutning (VI/6251/97/DE) af 9. juli 1997 (herefter »den anfægtede beslutning«).

11 I beslutningen hedder det bl.a.:

»Fruchthandelsgesellschaft har henvist til følgende omstændigheder: Virksomheden blev grundlagt den 1. januar 1994. Virksomheden blev tidligere forvaltet af Treuhand, men blev lukket i april 1993 i henhold til en Treuhandbeslutning. Treuhand solgte i 1994 den tidligere virksomheds bananmodningsanlæg. Virksomheden købte i december 1994 et jordareal af Treuhandanstalt til opførelse af et bananmodningsanlæg. I juli 1996 kunne bananmodningen påbegyndes på dette anlæg. Anlæggets modningskapacitet andrager 10 500 tons årligt.

... Artikel 30 i forordning nr. 404/93 bemyndiger, og forpligter i givet fald, Kommissionen til at regulere de særligt vanskelige tilfælde, der skyldes, at importører af tredjelandsbananer eller ikke-traditionelle AVS-bananer står over for vanskeligheder, som truer deres overlevelse, fordi de er blevet tildelt et usædvanligt lille kontingent på grundlag af de referenceår, der skal tages i betragtning i henhold til forordningens artikel 19, stk. 2, når disse vanskeligheder er uløseligt forbundet med overgangen fra de nationale ordninger, der eksisterede før denne forordnings ikrafttræden, til den fælles markedsordning, og ikke skyldes manglende omhu fra de berørte erhvervsdrivende.

...

Forordning (EØF) nr. 404/93 blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 25. februar 1993 og trådte i kraft den 1. juli 1993. Forslaget til indførelse af den fælles markedsordning for bananer offentliggjordes den 10. september 1992.

Fruchthandelsgesellschaft blev oprettet efter de ovenfor anførte datoer. Fruchthandelsgesellschaft kan derfor ikke have handlet uden at kunnet forudse, hvilke følger dets handlinger ville få efter indførelsen af den fælles markedsordning for bananer.

De foranstaltninger, som Treuhandanstalt traf, inden virksomheden Fruchthandelsgesellschaft blev oprettet, kan ikke anses for truffet af Fruchthandelsgesellschaft.

På grundlag af de kriterier, som er fastlagt af Domstolen, kan Fruchthandelsgesellschaft's situation ikke anses for et særligt vanskeligt tilfælde, hvorfor der må meddeles afslag på tildeling af supplerende importlicenser.

...«

Retsforhandlingernes forløb og parternes påstande

12 Ved stævning indleveret den 17. september har sagsøgeren anlagt nærværende sag.

13 Kongeriget Spanien og Den Franske Republik har henholdsvis den 16. januar 1998 og den 17. februar 1998 anmodet om at indtræde i sagen til støtte for Kommissionens påstande. Formanden for Fjerde Afdeling har ved kendelser

afsagt den 17. juni 1998 imødekommet anmodningerne. Kongeriget Spanien og Den Franske Republik har henholdsvis den 30. juli 1998 og den 3. september 1998 indgivet skriftlige indlæg.

14 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten besluttet at indlede den mundtlige forhandling. I henhold til procesreglementets artikel 64 har Retten som en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse anmodet Kommissionen om at fremlægge beretning af 9. september 1997 fra Den Stående Appelinstans (Standing Appelate Body) under Verdenshandelsorganisationen (WTO) vedrørende den fælles markedsordning for bananer.

15 Sagens parter og Kongeriget Spanien har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i retsmødet den 20. april 1999.

16 Fruchthandelsgesellschaft har som sagsøger nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

17 Kommissionen har som sagsøgt nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

18 Kongeriget Spanien har som intervenient nedlagt påstand om, at Kommissionen frifindes.

19 Den Franske Republik har som intervenient nedlagt påstand om, at Kommissionen frifindes.

Påstanden om annullation

20 Sagsøgeren har gjort ét anbringende gældende til støtte for sin påstand, nemlig at der foreligger overtrædelse af artikel 30 i forordning nr. 404/93 og magtfordrejning. Sagsøgeren har i sin replik anført, at søgsmålet eventuelt er blevet uden genstand som følge af virkningerne af beretning af 9. september 1997 fra Den Stående Appelinstans under WTO, der blev tiltrådt af WTO's Tvistbilæggelsesinstans den 25. september 1997. Under den mundtlige forhandling meddelte sagsøgeren dog, at virksomheden fortsat har interesse i, at den anfægtede beslutning annulleres, samt at en annullation eventuelt kunne støttes på Tvistbilæggelsesinstansens afgørelse.

Virkningerne af beretningen af 9. september 1997 fra Den Stående Appelinstans og af Tvistbilæggelsesinstansens afgørelse om at tiltræde beretningen

Parternes argumentation

21 Sagsøgeren har gjort gældende, at Den Stående Appelinstans i sin beretning af 9. september 1997, som blev taget til efterretning den 25. september 1997 af Tvistbilæggelsesinstansen, har fastslået, at den ordning med importlicenser for tredjelandsbananer, der blev indført ved forordning nr. 404/93, i forskellige henseender er i strid med den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (herefter »GATT«), og at den ikke i sin foreliggende form kan gennemføres i overensstemmelse med GATT-reglerne.

22 Tvistbilæggelsesinstansens afgørelser, der er bindende, kan ifølge sagsøgeren være umiddelbart anvendelig i Fællesskabets retsorden.

23 Kommissionen har gjort gældende, at selv om Tvistbilæggelsesinstansens afgørelse anses for umiddelbart anvendelig, har den ingen virkning for sagsøgerens situation. Ved denne afgørelse rejses der nemlig ikke tvivl om, at toldkontingentet består for tredjelandsbananer og ikke-traditionelle AVS-bananer. Selv om den nuværende importlicensordning ikke skulle finde anvendelse, er det under alle omstændigheder ikke sikkert, om og i givet fald i hvilket omfang sagsøgeren kan få tildelt importlicenser inden for rammerne af toldkontingentet som bananmodningsvirksomhed. Sagsøgeren kan derfor hverken på grundlag af GATT-reglerne, Tvistbilæggelsesinstansens afgørelse eller de fællesskabsretlige bestemmelser gøre gældende at have en subjektiv ret til andel i toldkontingentet.

24 Under den mundtlige forhandling har Kongeriget Spanien som intervenient til støtte for Kommissionens påstande bl.a. gjort gældende, at Den Stående

Appelinstans' konstatering af, at en foranstaltning er uforenelig med en WTO-overenskomst, alene indebærer, at det anbefales det pågældende medlem at bringe sin lovgivning i overensstemmelse med overenskomsten. Konstateringen forpligter ikke det pågældende medlem til at ændre sin lovgivning, idet artikel 22 i »Forståelse vedrørende regler og procedurer for bilæggelse af tvister« (EFT L 336, s. 234) også giver klageren mulighed for at kræve en godtgørelse eller for at suspendere visse indrømmelser.

25 Domstolen har i øvrigt fastslået, at GATT ifølge sin natur ikke medfører direkte virkninger og ikke kan begrunde, at gyldigheden af en fællesskabsretlig bestemmelse anfægtes. Dette ville være ensbetydende med at ophæve Domstolens enekompetence som dømmende organ i henhold til artikel EF-traktatens 164 (nu artikel 220 EF).

Rettens bemærkninger

26 Tvistbilæggelsesinstansens tiltrædelse den 25. september 1997 af Den Stående Appelinstans' beretning af 9. september 1997 rejser ikke tvivl om toldkontingentordningen som sådan. Beretningen konkluderer, at den ordning, der er indført ved forordning nr. 404/93, ganske vist indeholder visse diskriminerende elementer, men det fastslås ikke, at ordningen som helhed er uforenelig med GATT eller med den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (GATS). For at efterkomme beretningen og Tvistbilæggelsesinstansens afgørelse har Fællesskabet derfor foretaget ændringer af den ordning, der blev indført ved forordning nr. 404/93 (jf. Rådets forordning (EF) nr. 1637/98 af 20.7.1998 om ændring af forordning nr. 404/93 (EFT L 210, s. 28)).

27 Sagsøgeren kan følgelig ikke påberåbe sig denne beretning og afgørelse til støtte for sit anbringende om, at den fælles markedsordning for bananer ikke længere skulle bestå.

28 Sagsøgeren har endvidere ikke godtgjort, at der består en retlig sammenhæng mellem Tvistbilæggelsesinstansens afgørelse og sagsøgerens sagsanlæg.

29 Det fremgår af Domstolens praksis, at en bestemmelse i en beslutning, der ikke er rettet til den berørte, kun kan have direkte virkning for ham, såfremt denne bestemmelse pålægger sin adressat en ubetinget og tilstrækkeligt klar og præcis forpligtelse overfor den berørte) (jf. Domstolens dom af 6.10.1970, sag 9/70, Grad, Sml. 1970, s. 157, org. ref.: Rec. s. 825, præmis 9, af 26.10.1982, sag 104/81, Kupferberg, Sml. s. 3641, præmis 22 og 23, og af 5.10.1994, sag C-280/93, Tyskland mod Rådet, Sml. I, s. 4973, præmis 110).

30 Sagsøgeren har imidlertid intet fremført, der kan godtgøre, at disse kriterier er opfyldt. Sagsøgerens argumentation vedrørende virkningerne af Den Stående Appelinstans' beretning og Tvistbilæggelsesinstansens afgørelse vil derfor være at afvise som ubegrundet, uden at det er fornødent at undersøge, om bindende afgørelser fra Tvistbilæggelsesinstansen er umiddelbart anvendelige.

Anbringendet om tilsidesættelse af artikel 30 i forordning nr. 404/93 og om magtfordrejning

Parternes argumentation

31 Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede beslutning er i strid med forordning nr. 404/93, navnlig dennes artikel 30, og at Kommissionen har begået magtfordrejning.

32 Kommissionen har således ikke taget hensyn til de betingelser, som Domstolen opstillede i dom af 26. november 1996 (sag C-68/85, T. Port, Sml. I, s. 6065), for, hvornår der foreligger et særligt vanskeligt tilfælde.

33 Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at de faktiske omstændigheder i den anfægtede beslutning er bedømt forkert, når det deri er anført, at virksomhedens vanskeligheder skyldes dens adfærd. Treuhandanstalt's beslutning om at afbryde bananmodningen i april 1993 er en usædvanlig omstændighed, som sagsøgeren ikke er ansvarlig for. Der kan ikke tages hensyn til denne afbrydelse ved fastlæggelsen af virksomhedens rettigheder inden for rammerne af tildeling af importlicenser, da sagsøgeren er efterfølger for Großhandelsgesellschaft. Når henses til den særlige situation i de nye tyske delstater skulle sagsøgerens banankontingent have været beregnet på grundlag af den nævnte virksomheds kapacitet.

34 I øvrigt skulle beslutningen i april 1993 om at lukke modningsanlægget ikke tilgodese langfristede forretningsmæssige mål, men lokke investorer til. Da moderniseringen ikke førte til det ønskede resultat, blev sagsøgeren i januar 1993 administreret inden for rammerne af Treuhandanstalt's afdeling for »likvidation«, der alene havde til opgave at udarbejde socialplaner for arbejdstagerne og at sælge virksomhedens aktiver.

35 Sagsøgeren har endvidere anført, at opførelsen af modningsanlægget for bananer var en nødvendig betingelse for, at virksomheden på længere sigt kunne overleve på markedet. Virksomheden er den eneste grossist inden for en radius af 100 km, der råder over et fuldt sortiment, og den har konstant sikret grundforsyningen af befolkningen i sit område med frugt og grønt, hvilket kan godtgøres gennem vidneudsagn fra en ansat hos en af virksomhedens kunder.

36 De store frugthandelshuse og grossister i de gamle delstater, der tilbyder et fuldstændigt sortiment, havde alle en egen bananmodning. I det omfang dette bestrides af Kommissionen, anmoder sagsøgeren om, at der indhentes en sagkyndig erklæring som bevis herfor.

37 Kommissionen har endelig anerkendt, at der siden Großhandelsgesellschaft's privatisering uafbrudt har været drevet modningsvirksomhed, idet den har lagt de mængder bananer, der blev modnet i det tidligere bananmodningsanlæg i 1991, 1992 og 1993, til grund som referencemængder med henblik på tildeling af importlicenser.

38 Det er følgelig sagsøgerens opfattelse, at det under disse omstændigheder ikke kan indvendes mod virksomheden, at den på tidspunktet for opførelsen af det nye modningsanlæg i 1995 havde kendskab til forordning nr. 404/93. Såfremt denne forordning skulle tvinge virksomheden til endeligt at indstille sin modningsaktivitet, måtte dette sidestilles med et forbud mod erhvervsudøvelse, som vil udgøre en trussel mod virksomhedens eksistens og føre til afskedigelse af et stort antal medarbejdere, der hovedsagelig har arbejdet inden for bananmodning. Dermed ville endelig samtlige traditionelle frugthandelshuse i det tidligere DDR, der blev omstruktureret og moderniseret i perioden 1990-1995, varigt være afskåret fra bananmodningsvirksomhed, og der ville herved blive indført protektionisme inden for Fællesskabet.

39 Sagsøgeren har for det andet gjort gældende, at virksomhedens vanskeligheder skyldes indførelsen af den fælles markedsordning inden for banansektoren. De referenceperioder, der er fastsat som led i ordningen, udgør et diskriminerende kriterium, da virksomheden ikke havde mulighed for at opnå en tilfredsstillende omsætning i de år, der tages i betragtning. Desuagtet behandles virksomheden præcis som andre frugtgrossister i Fællesskabet.

40 Sagsøgeren har i sin replik endvidere anført, at traditionelle virksomheder i det tidligere DDR ikke skal behandles på lige fod med virksomheder, der senere har slået sig ned i de nye delstater. I modsætning til Kommissionens opfattelse er der en betydelig forskel mellem en traditionel tidligere DDR-virksomhed, der hindres i at drive modningsvirksomhed som følge af vanskeligheder efter genforeningen og midlertidigt er nødt til at indstille denne virksomhed, og en erhvervsdrivende, der starter fra ny. Til forskel fra en sådan erhvervsdrivende påtog sagsøgeren sig, inden markedsordningen for bananer trådte i kraft, langfristede leveringsforpligtelser og bevarede et betydeligt personale. En ny erhvervsdrivende løber en meget ringere økonomisk risiko, idet han kan lade sin personalepolitik afhænge af, i hvilket omfang han får tildelt licenser.

41 Sagsøgeren har for det tredje gjort gældende, at den anfægtede beslutning gør indgreb i virksomhedens ejendomsret og i retten til fri erhvervsudøvelse. Afslaget på at udstede supplerende licenser til virksomheden udgør en trussel mod dens fortsatte bestående, idet den som virksomhed med fuldt sortiment er helt afhængig af et anlæg til bananmodning.

42 Kommissionen har gjort gældende, at Treuhandanstalt's beslutning om at lukke bananmodningsanlægget var en driftsmæssig beslutning, som denne traf som indehaver af Fruchthandelsgesellschaft mbH Chemnitz. Beslutningen blev ikke truffet med henblik på den forestående ikrafttrædelse af den fælles markedsordning for bananer. De særlige vanskeligheder, som gjorde sig gældende for Fruchthandelsgesellschaft mbH Chemnitz i perioden 1989 til april 1993, kan derfor ikke anses for et særligt vanskeligt tilfælde.

43 Som et særligt vanskeligt tilfælde kunne sagsøgeren eventuelt påberåbe sig det forhold, at virksomheden i årene 1995-1996 ved hjælp af betydelige investeringer lod opføre et nyt bananmodningsanlæg med en kapacitet på 10 500 tons pr. år,

der ikke kunne udnyttes fuldt ud og ikke var rentabelt, da virksomheden ikke rådede over de importlicenser, som var nødvendige efter den ordning, der blev indført ved forordning nr. 404/93.

44 De vanskeligheder, der er opstået for sagsøgeren som følge af denne situation, beroede imidlertid på manglende omhu fra virksomhedens side, idet den halvandet år efter, at den fælles markedsordning for bananer var trådt i kraft, med fuldt kendskab til reglerne om referenceperioder havde opført det nye bananmodningsanlæg uden at vide, i hvilket omfang den kunne udnytte det.

45 I denne forbindelse afviser Kommissionen sagsøgerens argument om, at virksomheden kunne forvente, at der ville blive indført særlige regler, som ville tage hensyn til de særlige forhold i de nye delstater. Sagsøgeren vidste allerede i december 1993, da virksomheden erhvervede Fruchthandelsgesellschaft mbH Chemnitz, der dengang blev drevet af Treuhand, at aktiviteten »bananmodning« var blevet opgivet, og at sagsøgeren ikke i 1996 kunne gøre gældende, at opførelsen af et nyt bananmodningsanlæg var en fortsættelse af den modningsaktivitet, der havde fundet sted i Großhandelsgesellschaft eller i Fruchthandelsgesellschaft mbh Chemnitz, da dette blev drevet af Treuhand.

46 Kommissionen bemærker, at sagsøgeren ganske vist har opnået importlicenser på grundlag af de mængder bananer, der modnedes på det tidligere bananmodningsanlæg i 1991, 1992 og 1993 før det blev lukket.

47 Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at sagsøgeren kan påberåbe sig de tidligere modningsaktiviteter i Großhandelsgesellschaft. De rettigheder, der er overført til sagsøgeren, er nemlig begrænset til referenceperioden.

48 For så vidt angår sagsøgerens argument om, at et bananmodningsanlæg er afgørende nødvendigt for virksomheden som handlende med fuldt sortiment, har Kommissionen anført, at dette ikke i retlig henseende medfører en særstilling på markedet. Sagsøgeren har ydermere med urette gjort gældende, at bananmodning er en afgørende nødvendig forudsætning for, at virksomheden på længere sigt kan fastholde sin stilling på markedet, da den fælles markedsordning for bananer ikke regulerer bananmodningsvirksomhedernes erhvervsmæssige aktiviteter. Disse kan nemlig, såfremt de ikke selv importerer og efterfølgende modner bananer fra tredjelande eller ikke-traditionelle AVS bananer, uden nogen form for retlige begrænsninger, modne »fremmede« bananer, dvs. bananer, som andre importører har indført.

49 Kommissionen har for så vidt angår den hævdede diskriminerende karakter af referenceperioden anført, at vanskeligheder i forbindelse med privatiseringen af Großhandelsgesellschaft ikke bevirker, at sagsøgeren kommer i en særlig situation, der kan begrunde, at virksomheden behandles anderledes end andre frugthandelsvirksomheder. I relation til aktiviteten »bananmodning« befinder sagsøgeren sig nemlig i samme situation som enhver anden frugthandelsvirksomhed, der har påbegyndt denne aktivitet efter ikrafttrædelsen af reglerne om markedsordningen for bananer.

50 De vanskeligheder, som samtlige virksomheder i det tidligere DDR stod over for efter genforeningen i forbindelse med privatiseringen, omfattes heller ikke af artikel 30 i forordning nr. 404/93, da Domstolen i T. Port-dommen har fastslået, at de betingelser, hvorunder der i henhold til denne bestemmelse kan gøres undtagelse for særligt vanskelige tilfælde, er at rent individuel karakter. I denne forbindelse har Kommissionen endvidere henvist til kendelse afsagt af Rettens præsident den 21. marts 1997 i sag T-79/96 R (Camar mod Kommissionen, Sml. II, s. 403).

51 Til sagsøgerens argument om, at virksomhedens grundlæggende ret til fri erhvervsudøvelse tilsidesattes ved overgangen til den fælles markedsordning for

bananer, har Kommissionen udtalt, at det ganske vidt følger af fast retspraksis, at den frie erhvervsudøvelse hører til fællesskabsrettens grundlæggende principper, men at den dog ikke skal behandles som en absolut forrettighed, men skal betragtes i forhold til sin sociale funktion (jf. Rettens dom af 11.1.2.1996, sag T-521/93, Atlanta m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 1707, præmis 62). Kommissionen har endvidere anført, at beskyttelsen af de erhvervsdrivende i intet tilfælde kan udstrækkes til beskyttelse af blotte handelsinteresser eller handelsudsigter, hvis uvished er en del af det væsentlige i al økonomisk aktivitet (jf. Domstolens dom af 14.5.1974, sag 4/73, Nold mod Kommissionen, Sml. s. 491, præmis 14). De licenser, som sagsøgeren har krævet til sikring af sit omsætningsniveau, er følgelig ikke omfattet af beskyttelsesområdet for den grundlæggende ret til fri udøvelse af økonomisk virksomhed.

52 Hvad endelig angår beskyttelsen af ejendomsretten, som sagsøgeren har påberåbt sig, kan en anvendelse af reglerne om den fælles markedsordning for bananer ganske vist true hele virksomhedens eksistens, men denne risiko skyldes sagsøgerens egen beslutning, idet virksomheden med fuldt kendskab til de retlige rammer, der var fastlagt i den fælles markedsordning for bananer, alligevel havde foretaget investeringer i form af opførelse af et nyt bananmodningsanlæg, uden garanti for, at det var rentabelt.

53 Kongeriget Spanien har til støtte for Kommissionens argumenter bl.a. gjort gældende, at adgangen til at udstede overgangsforanstaltninger med hjemmel i artikel 30 i forordning nr. 404/93 ifølge forordningens 22. betragtning skal afhjælpe forstyrrelser af det indre marked, der er opstået som følge af, at den fælles markedsordning erstatter de forskellige nationale ordninger. Muligheden herfor har ikke til formål at løse problemer af enhver art, der kan opstå af andre grunde for virksomheder, der driver aktivitet inden for banansektoren.

54 De vanskeligheder, som sagsøgeren har henvist til, skyldes navnlig ikke ikrafttrædelsen af den fælles markedsordning for bananer, og løsningen af dem har ingen forbindelse med de mål, som overgangsforanstaltningerne ifølge artikel 30 i forordning nr. 404/93 skal sikre.

55 Kongeriget Spanien har herved anført, at en tilsidesættelse af de betingelser, der er opstillet i artikel 30 i forordning nr. 404/93 for indførelse af overgangsforanstaltninger, kunne bevirke en forstyrrelse af hele ordningen for indførsler af bananer til Fællesskabet, gøre indgreb i de erhvervsdrivendes rettigheder i den pågældende sektor og dermed bringe den interesseafvejning, der er foretaget ved bestemmelserne om den fælles landbrugspolitik med hensyn til den pågældende fælles markedsordning, i fare (jf. kendelsen i sagen Camar mod Kommissionen, præmis 47).

56 Kongeriget Spanien afviser endvidere sagsøgerens påstand om magtfordrejning, da Kommissionen ikke i den foreliggende sag har vedtaget den anfægtede beslutning med henblik på at tilgodese andre formål end forudset, men blot har anvendt artikel 30 i forordning nr. 404/93 således, som den er blevet fortolket af Domstolen.

57 Med hensyn til lighedsgrundsætningen er det Kongeriget Spaniens opfattelse, at Kommissionen i overensstemmelse med dette princip med rette har behandlet sagsøgeren på samme måde som alle andre virksomheder, der markedsfører tredjelandsbananer og ikke-traditionelle AVS-bananer.

58 Den Franske Republik har for det første henvist til, at det fremgår af indholdet af sagsøgerens stævning, at virksomhedens vanskeligheder ikke opfylder betingelserne for et indgreb i henhold til artikel 30 i forordning nr. 404/93, således som disse er blevet opstillet af Fællesskabets retsinstanser, men udspringer af en beslutning, som virksomheden traf, efter at den fælles markedsordning var trådt i kraft.

59 Ifølge Den Franske Republik har Kommissionen endvidere med rette anført, at sagsøgeren ikke var indtrådt i samtlige Großhandelsgesellschaft's rettigheder. Som sagsøgeren har indrømmet, omfatter den kontrakt, der blev indgået den 17. december 1993 med Treuhandanstalt, ingen bestemmelser om et modningsanlæg.

60 Sagsøgeren har med andre ord truffet beslutningen om opførelse af et nyt modningsanlæg, efter at den fælles markedsordning for bananer var trådt i kraft, og med fuldt kendskab til den toldkontingentordning, der indgik heri.

Rettens bemærkninger

61 Artikel 30 giver Kommissionen kompetence til at træffe særlige overgangsforanstaltninger »for at lette overgangen fra de ordninger, der eksisterede før denne forordnings ikrafttræden, til den ordning, der indføres med denne forordning ... for at afhjælpe væsentlige vanskeligheder«, som denne overgang fremkalder. Ifølge fast retspraksis har disse overgangsforanstaltninger til formål at imødegå forstyrrelser på det indre marked, som erstatningen af forskellige nationale ordninger med den fælles markedsordning medfører, og at løse de vanskeligheder, som de erhvervsdrivende står over for efter indførelsen af den fælles markedsordning, men som beror på forholdene på de nationale markeder, før forordning nr. 404/93 trådte i kraft (Domstolens kendelse af 29.6.1993, sag C-280/93 R, Tyskland mod Rådet, Sml. I, s. 3667, præmis 46 og 47, Domstolens dom i T. Port-sagen, præmis 34, og Domstolens dom af 4.2.1997, forenede sager C-9/95, C-23/95 og C-156/95, Belgien og Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 645, præmis 22, samt kendelsen i sagen Camar mod Kommissionen, præmis 42).

62 Ifølge Domstolen skal Kommissionen herved tage hensyn til situationen for de erhvervsdrivende, som inden for rammerne af en national ordning før forordningen har udvist en bestemt adfærd uden at have kunnet forudse de konsekvenser, som denne adfærd ville have efter indførelsen af den fælles markedsordning (T. Port-dommen, præmis 37).

63 Det er dette kriterium, Kommissionen lægger til grund, når den i den anfægtede beslutning anfører (jf. præmis 11 ovenfor), at den sagsøgende virksomhed blev stiftet, efter at forslaget til indførelse af den fælles markedsordning for bananer var blevet offentliggjort den 10. september 1992, og efter at forordning (EØF) nr. 404/93 havde været offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 25. februar 1993, og følgelig ikke kunne have handlet uden at kunne forudse konsekvenserne af sine handlinger, efter at den fælles markedsordning var trådt i kraft.

64 Sagsøgeren bestrider ikke, at virksomheden i 1995 opførte et nyt bananmodningsanlæg, i hvilket der kunne påbegyndes bananmodning i juli 1996. Sagsøgeren havde i øvrigt meddelt Kommissionen dette i virksomhedens ansøgning om supplerende licenser af 18. december 1996.

65 Under den mundtlige forhandling oplyste sagsøgeren, at opførelsen af et nye modningsanlæg havde været planlagt i lang tid, og at lukningen af det gamle modningsanlæg kun havde betydet en midlertidig afbrydelse af denne aktivitet. Drøftelserne om opførelse af det nye modningsanlæg var allerede blevet indledt i 1990, men beslutningen om lukning af det gamle modningsanlæg blev først truffet i 1993.

66 Denne oplysning, som ikke var blevet meddelt Kommissionen, da den traf den anfægtede beslutning, er ikke underbygget. Det skal i den forbindelse blot fastslås, at salgsaftalen ikke indeholdt bestemmelser om opførelse af et nyt modningsanlæg. I øvrigt oversteg udgifterne til opførelsen af Fruchthandelsgesellschaft's anlæg langt størrelsen af de investeringer, som erhververen havde forpligtet sig til at foretage.

67 Da sagsøgeren traf sin beslutning om at opføre et nyt modningsanlæg, kunne virksomheden således forudse konsekvenserne af denne beslutning inden for

rammerne af den fælles markedsordning for bananer, der var blevet indført ved forordning nr. 404/93. Kommissionen, der i øvrigt råder over et vidt skøn ved bedømmelsen af, hvorvidt overgangsforanstaltninger er nødvendige, har derfor med rette meddelt afslag på sagsøgerens ansøgning af 18. december 1996 om tildeling af supplerende importlicenser.

68 Denne konklusion kan ikke anfægtes med de øvrige argumenter, som sagsøgeren har fremført til støtte for søgsmålet.

69 For det første er det ikke godtgjort, at det var nødvendigt for sagsøgeren at råde over et bananmodningsanlæg. En frugt- og grøntgrossist med fuldt sortiment har ikke, som Kommissionen har understreget, som erhvervsdrivende i retlig henseende en særstilling på markedet. Sagsøgeren har endvidere ikke bestridt, at et modningsanlæg også kan drives inden for rammerne af den fælles markedsordning uden importlicenser, nemlig ved modning af bananer, der indføres af andre erhvervsdrivende.

70 Selv om det i øvrigt måtte lægges til grund, at et modningsanlæg var uomgængeligt nødvendigt for sagsøgeren, ville dette ikke fritage sagsøgeren for, inden opførelse blev påbegyndt, at undersøge anlæggets rentabilitet under hensyntagen til de betingelser, der er fastsat som følge af den fælles markedsordning for bananer.

71 Hvad for det andet angår det forhold, at sagsøgeren som referencemængder med henblik på beregningen af virksomhedens importrettigheder har fået tildelt bananmængder, der blev modnet på det gamle modningsanlæg, skal der henvises til de af Kommissionen afgivne forklaringer, navnlig under den mundtlige forhandling, hvorefter der er tale om en overførsel af formuerettigheder alene for så vidt angår modningsvirksomheden i 1991, 1992 og 1993. Dette er på ingen måde ensbetydende med, at sagsøgeren på grundlag af denne overførsel kan hævde, at der er tale om en kontinuerlig modningsvirksomhed, fra Großhandelsgesellschaft blev privatiseret, til det nye modningsanlæg blev taget i brug.

72 For det tredje skal det hvad angår den påståede tilsidesættelse af lighedsprincippet som følge af den særligt vanskelige situation for de privatiserede virksomheder i det tidligere DDR blot bemærkes, at disse vanskeligheder ikke skyldtes indførelsen af den fælles markedsordning (jf. den i præmis 61 anførte retspraksis). Der er følgelig tale om vanskeligheder, der ikke er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 30 i forordning nr. 404/93.

73 Domstolen har i øvrigt i dommen i sagen Tyskland mod Rådet fastslået (præmis 73 og 74), at ikke alle virksomheder berøres af forordning nr. 404/93 på samme måde, men at denne forskelsbehandling imidlertid hænger sammen med formålet om integration af hidtil opdelte markeder, når de forskellige situationer tages i betragtning, som de forskellige grupper af erhvervsdrivende befandt sig i inden indførelsen af den fælles markedsordning.

74 For det fjerde bemærkes vedrørende anbringendet om tilsidesættelse af ejendomsretten og af retten til fri erhvervsudøvelse, at Domstolen har fastslået, at ingen erhvervsdrivende kan gøre krav på ejendomsret til en markedsandel, som han havde på et tidspunkt før indførelsen af den fælles markedsordning for bananer. De begrænsninger af muligheden for at indføre tredjelandsbananer, som åbningen af toldkontingentet og fordelingsordningen for dette indebærer, opfylder endvidere de formål af almen fællesskabsinteresse, som forfølges med den fælles markedsordning for bananer, og gør følgelig ikke uretmæssigt indgreb i den frie erhvervsudøvelse for de erhvervsdrivende, der traditionelt indfører tredjelandsbananer (Domstolens dom i sagen Tyskland mod Rådet, præmis 79, 82 og 87, samt dom af 10.3.1998, sag C-122/95, Tyskland mod Rådet, Sml. I, s. 973, præmis 77).

75 Sagsøgeren kan derfor ikke med føje påstå, at virksomhedens ejendomsret er blevet tilsidesat. Da virksomheden endvidere ikke som modningsvirksomhed er undergivet umiddelbare retlige begrænsninger i henhold til den fælles markedsordning, kan den heller ikke gøre gældende, at dens ret til fri erhvervsudøvelse er tilsidesat.

76 Endelig er sagsøgerens argument om, at afslaget på virksomhedens ansøgning ved den anfægtede beslutning er udtryk for magtfordrejning, ubegrundet. Hertil bemærkes blot, at det af retspraksis fremgår, at en retsakt kun kan antages at være udtryk for magtfordrejning, når det på grundlag af objektive, relevante og samstemmende indicier må antages, at der hermed udelukkende eller i overvejende grad er forfulgt andre hensyn end de angivne (Rettens dom af 6.4.1995, sag T-143/89, Ferriere Nord mod Kommissionen, Sml. II, s. 917, præmis 68, og Domstolens dom af 12.11.1996, sag C-84/94, Det Forenede Kongerige mod Rådet, Sml. I, s. 5755, præmis 69). Sagsøgeren har imidlertid ikke fremført beviser til støtte for en sådan antagelse.

77 Det fremgår af det anførte, at Kommissionen har anvendt artikel 30 i forordning nr. 404/93 korrekt, og at den ikke har forfulgt andre mål end fastsat i denne artikel, da den vedtog den anfægtede beslutning.

78 Herefter vil Kommissionen i det hele være at frifinde, uden at det er fornødent at foretage den af sagsøgeren begærede bevisførelse (jf. præmis 35 og 36).

Sagens omkostninger

79 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgeren har tabt sagen og bør derfor dømmes til at betale Kommissionens omkostninger, da denne har nedlagt påstand herom. Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 4, bærer Kongeriget Spanien og Den Franske Republik, der er indtrådt i sagen som intervenienter, deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Femte Afdeling)

1) **Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.**

2) **Sagsøgeren bærer sine egne og Kommissionens omkostninger.**

3) **Kongeriget Spanien og Den Franske Republik bærer deres egne omkostninger.**

Cooke García-Valdecasas Lindh

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 28. september 1999.

H. Jung

Justitssekretær

J.D. Cooke

Afdelingsformand